

ส่วนที่ ๒

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๒

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับมหภาค

๑.๑ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

วิสัยทัศน์ : “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ :

๑. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
๒. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
๕. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๖. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่างๆ รวม ๖ คณะ อันประกอบด้วย คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

สถานการณ์ แนวโน้ม วิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เป็นต้นมาได้ส่งผลให้ประเทศไทยมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งผลให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในความหลากหลายเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีความท้าทายต่อการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี ๒๕๖๐ ที่ร้อยละ ๓.๙ ถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าศักยภาพ เมื่อเทียบกับร้อยละ ๖.๐ ต่อปี ในช่วงเวลาเกือบ ๖ ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของการลงทุนภายในประเทศและสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่ โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ภาคบริการและภาคเกษตร มีผลิตภาพการผลิตในระดับต่ำ ขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ นอกจากนี้ ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำ ในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจน ยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวางกลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้ และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมายังขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีการใช้อย่างสิ้นเปลืองและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวข้างต้นมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของประชาชน ขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศยังมีหลายประเด็นที่ต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็ง ลดความขัดแย้งทางความคิดและอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมืองตลอดจนส่งเสริมคนในชาติ ให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรักและความสามัคคีในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศ ในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

๒. ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาคและเป็นประตูสู่เอเชีย แต่การที่มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้ปัญหาด้านเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านยังคงเป็นความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต นอกจากนี้ ประเทศไทยยังคงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาด้านความมั่นคงอื่น ๆ ที่มีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติ ที่อาจเป็นประเด็นท้าทายต่อการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนกับประชาชน ซึ่งรวมถึงการสร้างสามัคคีของคนในชาติ ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชากรไทยที่มีแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจ ที่อาจก่อให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายชั่วอายุ หรือเกิดการย้ายชั่วอายุทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ขณะที่องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ องค์กรระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ จะมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดกฎ ระเบียบ ทิศทางความสัมพันธ์และมาตรฐานสากลต่างๆ ทั้งในด้านความมั่นคง และเศรษฐกิจ รวมทั้งการรวมกลุ่มเศรษฐกิจและการเปิดเสรีในภูมิภาคที่นำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกระบบ อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านอาชญากรรมข้ามชาติและเศรษฐกิจนอกระบบ รวมทั้งปัญหาเสพติด การค้ามนุษย์ และการลักลอบเข้าเมือง

ในทางกลับกัน ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเหล่านี้ คาดว่าจะเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ การรวมกลุ่มทางการค้าและการลงทุนที่จะมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะรุนแรงขึ้นในการเพิ่มผลิตภาพและสร้างความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ๆ

นอกจากนั้น ประเทศไทยคาดว่าจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี ๒๕๗๔ จะก่อให้เกิดโอกาสใหม่ๆ ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคนสูงวัยที่จะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการคาดการณ์ว่าครอบครัวไทยจะมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น ประชากรในประเทศไทยจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันและจะมีกลุ่มคนช่วงอายุใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของประชากรให้มีคุณภาพและการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการผลิตและการบริการของประเทศ จะเป็นความท้าทายสำคัญในระยะต่อไป

ในขณะเดียวกัน โครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย อาจทำให้เกิดความต้องการแรงงานต่างชาติเพิ่มมากขึ้นเพื่อทดแทนจำนวนแรงงานไทยที่ลดลง ซึ่งปัจจัยด้านการเปิดเสรีในภูมิภาคและความก้าวหน้าของการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งในภูมิภาคจะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานและการย้ายถิ่นมีความสะดวกมากขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าออกประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่มีศักยภาพ ซึ่งมีแนวโน้มในการเคลื่อนย้ายไปเรียนหรือทำงานในทั่วทุกมุมโลกสูงขึ้น ทั้งนี้ การย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น จึงอาจจะเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะยังคงเป็นประเทศผู้รับของประชากรจากประเทศเพื่อนบ้าน ขณะที่ประชากรไทยโดยเฉพาะแรงงานทักษะอาจมีแรงจูงใจในการย้ายถิ่นไปยังประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่ดีกว่า อาจทำให้การแย่งชิงแรงงานมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะยังทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมไทย

นอกจากนี้ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้นทั้งในเชิงความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนระบบผลิตทางการเกษตรที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกับความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ ขณะที่ระบบนิเวศต่างๆ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการสูญเสียความสามารถในการรองรับความต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม วัฏจักรของความรุนแรงของผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศต่าง ๆ ดังกล่าว ที่แต่ละประเทศจะต้องเผชิญจะมีความแตกต่างกัน ทำให้การเป็นสังคมสีเขียวการรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ จะได้รับความสำคัญและความสนใจจากนานาประเทศรวมทั้งประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก รวมถึงการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหารมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นกฎระเบียบและข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมจะมีความเข้มข้นและเข้มงวดขึ้น โดยกรอบการพัฒนาตามข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่สำคัญ เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และบันทึกความตกลงปารีสจะได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

แนวโน้มเหล่านี้จะก่อให้เกิดความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในหลายมิติ ทั้งในส่วนของการทำงานและอาชีพ สาขการผลิตและบริการใหม่ๆ ความมั่นคงของประเทศอันเกิดจากภัยคุกคามและความเสี่ยงด้านอื่นๆ ที่ ชี บ ชี อ น ชี น อาชญากรรมไซเบอร์ รูปแบบการก่อสงครามที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ เทคโนโลยีและสินค้าและบริการ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รวดเร็วและคาดการณ์ได้ยาก การเกิดขึ้นของโรคระบาด และโรคอุบัติใหม่ที่จะส่งผลให้การเฝ้าระวังด้านการสาธารณสุขในประเทศมีความสำคัญมากขึ้น อาจนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นได้ หากไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและรองรับผลกระทบต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบพลิกผันที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการเข้าถึงเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้สมัยใหม่มีระดับความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรต่างๆ โดยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวจะส่งผลต่อการจ้างงาน และอาชีพที่จะมีรูปแบบและลักษณะงานที่เปลี่ยนไป มีความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงเพิ่มมากขึ้น หลายอาชีพอาจหายไปจากตลาดงานในปัจจุบันและบางอาชีพจะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติ โดยเฉพาะอาชีพที่ต้องการทักษะระดับต่ำ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทัน หรือขาดความรู้และทักษะ ที่ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป กระแสโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาขยายความเป็นเมืองวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ที่อาจจะมีผลกระทบรุนแรงมากขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวจะส่งผลให้ปัญหาความยากจน และความเหลื่อมล้ำของประเทศมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

จากปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่างๆข้างต้น เห็นได้ว่าบริบท และสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งจะส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้าน การพัฒนาที่เกี่ยวข้อง มีความร่วมมือในลักษณะประชารัฐจากภาคส่วนต่างๆ ในรูปแบบของหุ้นส่วนการพัฒนาที่เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เนื่องจากทุกมิติของการพัฒนามีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขมีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์และกติกาใหม่ๆ และมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย ระบบบริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก จากการต่อยอดการพัฒนาบนพื้นฐานนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ส่งผลให้เกิดการสร้างห่วงโซ่มูลค่าทางเศรษฐกิจ ทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรและภาคบริการ กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และนำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหาร การรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายเชิงนิเวศ การส่งเสริมการดำเนินชีวิตและธุรกิจ และการพัฒนาและขยายความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ที่ชัดเจน ขณะที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ กฎหมาย ระบบภาษี ต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาที่สามารถอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ประเทศมีศักยภาพ

การแข่งขันที่สูงขึ้น และสามารถใช้จุดแข็งในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศมากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญของการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาประเทศในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อกระชับและสร้างสัมพันธ์ไมตรี เสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูต ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างพลังทางเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยจำเป็นต้องสร้างความพร้อมในการที่จะยกระดับมาตรฐานและมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกติกาสากล ในด้านต่างๆ ขณะเดียวกันประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งให้มีการปฏิรูประบบราชการและการเมือง เพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดีและมีเสถียรภาพทางการเมือง มีการส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจ เพื่อให้เกิดความรักความสามัคคี และลดความขัดแย้งภายในประเทศ โดยที่นโยบายการพัฒนาต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับโครงสร้างและลักษณะพฤติกรรมของประชากร ที่อาจจะมีความแตกต่างจากปัจจุบันมากขึ้น

ดังนั้น ภายใต้เงื่อนไขโครงสร้างประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่รอบคอบและครอบคลุมอย่างใดก็ตาม หลายประเด็นพัฒนาเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการปรับตัวซึ่งจะต้องหยั่งรากลึกถึงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้าง การขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคตจึงจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาวที่ต้องบรรลุ พร้อมทั้งแนวยุทธศาสตร์หลักในด้านต่างๆ เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการบนพื้นฐานประชาธิปไตยอย่างกระตือรือร้นและจุดเด่นของประเทศ และปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและจุดด้อยต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นเป้าหมายใหญ่ในการขับเคลื่อนประเทศและถ่ายทอดไปสู่แผนในระดับอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ภารกิจและพื้นที่ ซึ่งรวมถึงพื้นที่พิเศษต่างๆ อาทิ เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน

๓. วิสัยทัศน์ประเทศไทย

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืน ของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคม และการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครอบครัว และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่นคง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุข ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจนเศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่างๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศ เพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญาทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับ และเสียยาวของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “**ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน**” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

๑. ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
๒. ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
๓. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
๔. ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
๕. ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
๖. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

๔.๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

- (๑) การรักษาความสงบภายในประเทศ
- (๒) การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง
- (๓) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ
- (๔) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์การภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ
- (๕) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

๔.๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- (๑) การเกษตรสร้างมูลค่า
- (๒) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต
- (๓) สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว
- (๔) โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก
- (๕) พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

๔.๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

- (๑) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม
- (๒) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
- (๓) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑
- (๔) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย
- (๕) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี
- (๖) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- (๗) การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ

๔.๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

- (๑) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
- (๒) การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี
- (๓) การเสริมสร้างพลังทางสังคม
- (๔) การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง

๔.๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- (๑) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว
- (๒) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล
- (๓) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ
- (๔) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโต

อย่างต่อเนื่อง

- (๕) พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- (๖) ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

๔.๖ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

- (๑) ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส
- (๒) ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่
- (๓) ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ
- (๔) ภาครัฐมีความทันสมัย
- (๕) บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกมีความสามารถสูง มุ่งมั่นและเป็นมืออาชีพ
- (๖) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (๗) กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น
- (๘) กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค

๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ มีวัตถุประสงค์เพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึง การสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย กลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้า พลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรม การผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงได้กำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนา จำนวน ๕ ประการ ได้แก่ ๑) การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม ๒) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ ๓) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ๔) การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริการไปสู่ความยั่งยืน ๕) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่

โดยมีการกำหนดหมุดหมายการพัฒนา จำนวน ๑๓ หมุดหมาย ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” หรือมุ่งหวังจะ “มี” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทย โดยหมุดหมายทั้ง ๑๓ ประการ แบ่งออกได้เป็น ๔ มิติ ดังนี้

๑) มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงความก้าวหน้าของเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีอัตโนมัติ และเทคโนโลยีดิจิทัล จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรสามารถนำมาใช้จัดการกับความเสี่ยงและข้อจำกัดข้างต้น และยังเป็นโอกาสในการเพิ่มมูลค่าของผลผลิต ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับรายได้ของเกษตรกรและผู้ประกอบการแปรรูป รวมทั้งการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

หมุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน บริบท ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับโลกที่ส่งผลให้รูปแบบการเดินทางและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเปลี่ยนไป ก่อให้เกิดโอกาสในการใช้จุดเด่นและความสร้างสรรค์เพื่อพลิกฟื้นรูปแบบการท่องเที่ยวไทยสู่การท่องเที่ยวที่มีมูลค่าสูง มีเอกลักษณ์ บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู อันเป็นการมุ่งเน้นสู่การเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน

หมุดหมายที่ ๓ ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก การสนับสนุนให้เกิด การปรับนิเวศของอุตสาหกรรมยานยนต์ของไทยไปสู่ยานยนต์ไฟฟ้า จะเป็นโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน และเพิ่มการจ้างงานในอนาคต นอกจากนี้ การเปลี่ยนผ่านของการใช้รถยนต์ภายในประเทศไปสู่การใช้ยานยนต์ไฟฟ้า ยังจะช่วยลดปริมาณการปล่อยมลพิษอากาศและก๊าซเรือนกระจกได้อีกด้วย

หมุดหมายที่ ๔ ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง กระแสความตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพ และการเข้าสู่สังคมสูงวัยทั่วโลกที่ส่งผลให้เกิดความต้องการบริการทางการแพทย์และการดูแลสุขภาพมีความเฉพาะทางและมีคุณภาพเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งต้องอาศัยการลงทุนในงานวิจัยและพัฒนาทางการแพทย์ให้มีคุณภาพสูงและได้มาตรฐานสากล รวมถึงการต่อยอดองค์ความรู้และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี เพื่อยกระดับการให้บริการทางการแพทย์และการส่งเสริมสุขภาพขั้นสูงอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพของระบบสาธารณสุขให้เพียงพอและมีการกระจายตัวบุคลากรและทรัพยากรด้านสาธารณสุขอย่างเหมาะสม

หมุดหมายที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญ ของภูมิภาค ความได้เปรียบด้านภูมิรัฐศาสตร์ การมีแนวระบียงเศรษฐกิจระดับภูมิภาคพาดผ่านมากที่สุด เส้นทางคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์ที่ครอบคลุม ได้มาตรฐาน และโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักทั้งในประเทศ และแนวชายแดน ส่งผลให้ประเทศไทยมีโอกาสพัฒนาสู่การเป็นประตูการค้า การลงทุนที่สำคัญของภูมิภาค หากมีการเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งและการเชื่อมโยงโครงข่าย โลจิสติกส์ในอาเซียน

หมายเหตุที่ ๖ ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน การเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation) ได้ผลักดันให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต้องมีการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจและในชีวิตประจำวันมากขึ้น จึงเป็นโอกาสที่สำคัญในการปรับบทบาท ไปสู่การเป็นฐานการผลิตสินค้าขั้นสูง และบริการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อยกระดับผลิตภาพสร้างมูลค่าเพิ่ม และเกื้อหนุนการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในทุกภาคส่วน

๒) มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

หมายเหตุที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ การเพิ่มโอกาสและเร่งพัฒนาศักยภาพของ SMEs ให้สามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการดำเนินธุรกิจตลอดกระบวนการ และสามารถปรับตัวสู่ธุรกิจใหม่ที่มีแนวโน้มความต้องการมากขึ้นและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ อาทิ สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในด้านรายได้ ความมั่งคั่ง เพิ่มการแข่งขันในตลาด ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การยกระดับผลิตภาพ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง และเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

หมายเหตุที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน พื้นที่ในภาคต่างๆ ของประเทศมีศักยภาพและโอกาสที่สามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาคและประเทศโดยรวม ในขณะเดียวกัน ความก้าวหน้าเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถช่วยให้การกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ง่ายขึ้น การย้ายถิ่นฐานของแรงงานกลับสู่ต่างจังหวัดจากวิกฤตโควิด ๑๙ และการให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regionalization) จะเป็นทั้งโอกาสและแรงผลักดันในการพัฒนาพื้นที่ทั้งในแง่ของการส่งเสริมการค้าการลงทุน การเสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่น และชุมชนเพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

หมายเหตุที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม ประเทศไทยยังคงมีคนจนจำนวนหนึ่งที่ติดอยู่ในกับดักความยากจนเรื้อรังและ/หรือข้ามรุ่น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อความเหลื่อมล้ำ ในขณะเดียวกัน คนใกล้จนและกลุ่มเปราะบาง จำเป็นต้องได้รับความคุ้มครองที่เพียงพอ เหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยงและสร้างความมั่นคงทางรายได้ ทั้งนี้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบข้อมูลสารสนเทศถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยระบุกลุ่มเป้าหมาย ปัญหาและความจำเป็น นำไปสู่การออกแบบนโยบายช่วยเหลือครอบครัวยากจนข้ามรุ่นได้อย่างเฉพาะเจาะจงและสามารถออกแบบระบบประกันสังคมให้สอดคล้องเหมาะสม

๓) มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมายเหตุที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีหลายประการ ได้ส่งผลให้การจัดการปัญหาทางสิ่งแวดล้อม สามารถทำได้ด้วยต้นทุนที่ลดต่ำลงเรื่อยๆ และยังเป็นโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้อีกทางหนึ่งด้วย โดยเทคโนโลยีการรีไซเคิลและการบำบัดน้ำเสียทำให้สามารถนำวัสดุหลายประเภทและน้ำที่ใช้แล้วมาหมุนเวียนใช้ประโยชน์ได้ใหม่ เทคโนโลยีชีวภาพสามารถนำมาใช้เพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อลดความจำเป็นในการเผาพื้นที่ของเกษตรกร นอกจากนี้ พลังงานหมุนเวียนและยานยนต์ไฟฟ้าจะเป็นโอกาสในการลดก๊าซเรือนกระจกและมลพิษอากาศได้อย่างมหาศาล

หมายเหตุที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มที่จะส่งผลให้ภัยธรรมชาติทวีความถี่ และระดับความรุนแรงเพิ่มขึ้น และอาจกลายเป็นภัยคุกคามที่สำคัญในอนาคต อาทิ การเกิดน้ำท่วมพื้นที่ชายฝั่งอันเนื่องมาจากระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้น และสภาพอากาศร้อนจัด นอกจากนี้ แนวโน้มการขยายตัวของเมืองที่เพิ่มขึ้นอาจยิ่งซ้ำเติมให้ความเสี่ยงของภัยธรรมชาติเพิ่มขึ้นได้ หากขาดการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน และพัฒนาสิ่งก่อสร้างอย่างเหมาะสม

๔) มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ

หมวดหมู่ที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต การขาดแคลนกำลังแรงงานที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยี วิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่มาพร้อมกับความต้องการงานและทักษะประเภทใหม่ๆ รวมถึงทักษะทางพฤติกรรม (Soft Skills) ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ซึ่งส่งผลให้กำลังแรงงานลดลงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและฝึกอบรม ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะสูง เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการเปลี่ยนผ่านประเทศไปสู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand ต่อไป

หมวดหมู่ที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน ความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่มีอย่างจำกัด ท่ามกลางกระแสการตระหนักรู้ ของสาธารณชน (Public Awareness) และการขยายตัวของความเป็นเมือง ดังนั้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องปรับโครงสร้างและการบริหารงานให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และมีสมรรถนะสูง โดยอาศัยโอกาสจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในการปรับปรุงกระบวนการ พัฒนากระบวนการ และอำนวยความสะดวกในการให้บริการสาธารณะ ตลอดจนมุ่งปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการปรับโครงสร้างและพลิกโฉมประเทศในมิติต่างๆ และส่งเสริมศักยภาพของทุกภาคส่วน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

๑. การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม	๒. การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่	๓. การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม	๔. การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน	๕. การเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่
๑. เกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง	๑. เกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง	๑. เกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง	๑. เกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง	๑. เกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง
๒. การท่องเที่ยวเน้นคุณภาพและความยั่งยืน	๒. การท่องเที่ยวเน้นคุณภาพและความยั่งยืน	๒. การท่องเที่ยวเน้นคุณภาพและความยั่งยืน	๒. การท่องเที่ยวเน้นคุณภาพและความยั่งยืน	๒. การแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง
๓. ฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า	๓. ฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า	๔. การแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง	๓. ฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า	๖. อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและดิจิทัล
๔. การแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง	๔. การแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง	๕. ประสิทธิภาพการลงทุนและโลจิสติกส์	๕. ประสิทธิภาพการลงทุนและโลจิสติกส์	๘. พื้นที่และเมืองอัจฉริยะ
๕. ประสิทธิภาพการลงทุนและโลจิสติกส์	๕. ประสิทธิภาพการลงทุนและโลจิสติกส์	๗. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้	๘. พื้นที่และเมืองอัจฉริยะ	๑๐. เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ
๖. อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและดิจิทัล	๖. อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและดิจิทัล	๘. พื้นที่และเมืองอัจฉริยะ	๑๐. เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ	๑๑. ภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
๗. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้	๗. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งแข่งขันได้	๙. ความยากจนข้ามรุ่นและความคุ้มครองทางสังคม	๑๑. ภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	๑๓. ภาครัฐที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ
๘. พื้นที่และเมืองอัจฉริยะ	๘. พื้นที่และเมืองอัจฉริยะ	๑๐. เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ		
๑๐. เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ	๙. ความยากจนข้ามรุ่นและความคุ้มครองทางสังคม	๑๒. กำลังคนสมรรถนะสูง		
	๑๒. กำลังคนสมรรถนะสูง	๑๓. ภาครัฐที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ		

หมวดหมู่การพัฒนา ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

ประกอบด้วย ๕ มิติ ๑๗ เป้าหมาย ดังนี้

มิติที่ ๑ ด้านสังคม (People) ครอบคลุมเป้าหมายที่ ๑ ถึง เป้าหมายที่ ๕

เป้าหมายที่ ๑ : ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่

เป้าหมายที่ ๒ : ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๓ : สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกวัย

เป้าหมายที่ ๔ : สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าหมายที่ ๕ : บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมอำนาจให้แก่สตรีและเด็กหญิง

มิติที่ ๒ ด้านสิ่งแวดล้อม (Planet) ครอบคลุมเป้าหมายที่ ๖ เป้าหมายที่ ๑๒ ถึง เป้าหมายที่ ๑๕

เป้าหมายที่ ๖ : สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน และมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๒: สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๓: ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

เป้าหมายที่ ๑๔: อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๕ : ปกป้อง ปันฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้ อย่างยั่งยืนต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและพื้นสภาพดิน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

มิติที่ ๓ ด้านเศรษฐกิจ (Prosperity) ครอบคลุมเป้าหมายที่ ๗ ถึง เป้าหมายที่ ๑๑

เป้าหมายที่ ๗ : สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา

เป้าหมายที่ ๘ : ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ มีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ ๙ : สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุม และยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

เป้าหมายที่ ๑๐: ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑๑: ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทาน และยั่งยืน

มิติที่ ๔ ด้านสันติภาพและสถาบัน (Peace) ครอบคลุมเป้าหมายที่ ๑๖

เป้าหมายที่ ๑๖ : ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

มิติที่ ๕ ด้านความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ครอบคลุมเป้าหมายที่ ๑๗

เป้าหมายที่ ๑๗: เสริมความเข้มแข็งให้แก่งlobalization การดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑.๓ แผนพัฒนาภาค/แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/แผนพัฒนาจังหวัด

แผนพัฒนาภาคตะวันออก

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีความทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปรับปรุงมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ แก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ และจัดระบบการบริหารจัดการมลพิษให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๑ (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง)

วิสัยทัศน์ : “เศรษฐกิจชั้นนำ พัฒนาอย่างสมดุลยั่งยืน บนพื้นฐานสังคมเป็นสุข”

● ประเด็นการพัฒนา :

- ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : พัฒนาพื้นที่เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุนอุตสาหกรรม มุ่งสู่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่ดีและทันสมัย
- ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : พัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานและมีมูลค่าสูง
- ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : ส่งเสริมและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก สินค้า การบริการด้านการท่องเที่ยว
- ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : ส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ : พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความมั่นคงปลอดภัย และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต

แผนพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา

วิสัยทัศน์ : “เมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว น่าลงทุน พัฒนาสู่เมืองอัจฉริยะ EEC”

● ประเด็นยุทธศาสตร์ :

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ :ยกระดับภาคการเกษตรของจังหวัดด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม ให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เกษตรกรมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้

กลยุทธ์ : ๑. พัฒนาปัจจัยพื้นฐาน และโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรเพื่อรองรับการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. พัฒนาการผลิต การแปรรูป สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีคุณภาพ ปลอดภัยสูง และได้มาตรฐานสากล

๓. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ :พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและมีอัตลักษณ์สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชน

กลยุทธ์ : ๑. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้า บริการ และปัจจัยพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน

๒. พัฒนาบุคลากร ชุมชน และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ในการจัดการการท่องเที่ยววิถีใหม่อย่างยั่งยืน

๓. เสริมสร้างภาพลักษณ์ การตลาด และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ :พัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษา สาธารณสุข สวัสดิการสังคม และสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทุกช่วงวัย

กลยุทธ์ : ๑. พัฒนาคุณภาพชีวิตตลอดช่วงวัย ในด้านการศึกษา และ สาธารณสุขและการจัดการโรคอุบัติใหม่อย่างทั่วถึง

๒. ส่งเสริมและพัฒนาด้านอาชีพ ทักษะฝีมือแรงงาน เพิ่มผลิตภาพแรงงาน และการบริหารจัดการด้านแรงงานที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

๓. สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ :บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

กลยุทธ์ : ๑. อนุรักษ์ ป่าไม้ ทรัพยากรป่าไม้ ป่าชายเลน สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ให้มีความสมบูรณ์ และดูแลรักษาแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติให้มีความสมดุล

๒. ป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล และพังทลายของตลิ่งริมแม่น้ำและคลองสาขา

๓. พัฒนาและสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายพลเมืองผู้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.) ในการพัฒนาอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ :พัฒนาศักยภาพพื้นที่ ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมุ่งสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ในเขต EEC

กลยุทธ์ : ๑. พัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง โครงสร้างสาธารณูปโภค เชื่อมโยงเขตพื้นที่เศรษฐกิจ และรองรับการขยายตัวของเมือง

๒. พัฒนาอุตสาหกรรม SMEs เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓. ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและการอนุรักษ์พลังงาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๔. ยกระดับการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัย และพัฒนาสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะแห่ง EEC ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี

๑.๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

วิสัยทัศน์ : “ท้องถิ่นผาสุก ชุมชนปลอดภัย ท่องเที่ยวสุขใจ สังคมเมืองใหม่ ยึดมั่นธรรมาภิบาล”

ท้องถิ่นผาสุก หมายถึง ประชาชนท้องถิ่นมีสุขภาวะทางจิตและกาย สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา สิ่งแวดล้อม ปลอดภัยและสมดุล

ชุมชนปลอดภัย หมายถึง ประชาชนในชุมชน มีชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมอย่างมีระเบียบ ปลอดภัยจากยาเสพติด มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ท่องเที่ยวน่าสุขใจ หมายถึง มีความสุขใจ อารมณ์ดี ด้วยความหลากหลาย ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงเกษตรกรรม เชิงประวัติศาสตร์เชิงสร้างสรรค์

สังคมเมืองใหม่ หมายถึง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นหนึ่งในพื้นที่จังหวัดเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ๑ (ฉะเชิงเทรา – ชลบุรี – ระยอง) Eastern Economic Corridor (EEC) เป็นเมืองที่อยู่อาศัยชั้นดีทันสมัย

ยึดมั่นธรรมาภิบาล หมายถึง กิจกรรมหรือการจัดการบริการสาธารณะ ใช้หลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

พันธกิจ

๑. ก่อสร้างปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้ได้มาตรฐานและเพียงพอต่อความต้องการ และรองรับการเจริญเติบโตในอนาคต มีระบบผังเมืองที่มีประสิทธิภาพและรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจของภาค

๒. ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ศักยภาพของคน ชุมชน สังคม ให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓. ส่งเสริมการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๔. ส่งเสริมปรับปรุงและพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทิดทูน พิทักษ์รักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๕. ส่งเสริมการพัฒนา การสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม และส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระดับภาค

๖. พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนพัฒนา ตรวจสอบ ในการบริหารและการพัฒนา

เป้าประสงค์

๑. การคมนาคมขนส่งมีมาตรฐานและเพียงพอ มีระบบผังเมืองรวมของจังหวัดที่ทันสมัย

๒. มีระบบทางสังคมที่ดีและเข้มแข็ง สามารถคุ้มครองป้องกันประชาชนให้อยู่ดีมีสุข

๓. มีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๔. ประชาชนมีการศึกษา สุขภาวะจิตและกายดี มีคุณธรรม รักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรม เทิดทูนและพิทักษ์รักษาสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น

๕. มีสังคมมั่นคงและเศรษฐกิจที่มั่นคง แรงงานระดับฝีมือ ประชาชนมีอาชีพ มีงานทำ มีรายได้เพิ่ม

๖. การบริหารจัดการมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนา

๒. ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๑ วิสัยทัศน์ (Vision)

องค์การบริหารส่วนตำบลโสธร ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เพื่อแสดงสถานการณ์ในอนาคต ซึ่งเป็นการมุ่งหมายความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า ซึ่งจะสามารถสะท้อนถึงสภาพการณ์ของท้องถิ่นในอนาคตอย่างรอบด้าน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ ความหวังที่จะให้เกิดขึ้นในอนาคต ดังนี้

“ อบต.โสธร เป็นท้องถิ่นน่าอยู่ คู่เมืองแปดริ้ว ”

๒.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทิดทูน พิทักษ์รักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและการขนส่ง
- ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

๒.๓ เป้าประสงค์

๑. การคมนาคมขนส่งมีมาตรฐานและเพียงพอ มีระบบผังเมืองรวมของจังหวัดที่ทันสมัย
๒. มีระบบทางสังคมที่ดีและเข้มแข็ง สามารถคุ้มครองป้องกันประชาชนให้อยู่ดีมีสุข
๓. มีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
๔. ประชาชนมีการศึกษา มีคุณธรรม รักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรม เทิดทูน และพิทักษ์รักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น
๕. มีสังคมมั่นคงและเศรษฐกิจที่มั่นคง แรงงานมีฝีมือ ประชาชนมีอาชีพ มีงานทำ มีรายได้เพิ่ม
๖. การบริหารจัดการมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนา

๒.๔ ตัวชี้วัด

๑. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโสธรมีแหล่งน้ำในการอุปโภคเพิ่มมากขึ้น
๒. ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างพื้นฐานให้ประชาชนได้ใช้บริการร้อยละ ๘๐
๓. ประชาชนมีความรู้มากขึ้นร้อยละ ๘๐ และศิลปวัฒนธรรมอันดียังคงอยู่
๔. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโสธร ร้อยละ ๘๐ มีความรู้และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ศาสนา – วัฒนธรรม ประเพณีและกีฬา
๕. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นร้อยละ ๑๐
๖. ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ๕ และพึ่งตนเองได้มากขึ้น
๗. การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลโสธร มีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูง ร้อยละ ๖๐

๒.๕ คำเป้าหมาย

๑. ด้านการได้รับบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสะดวกและรวดเร็ว
๒. ประชาชนมีความรู้และบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม
๓. ประชาชนมีศักยภาพ มีรายได้เพียงพอ สามารถพึ่งตนเองได้
๔. มลภาวะและสิ่งแวดล้อมไม่เป็นพิษ ทำให้ชุมชนน่าอยู่อย่างสงบสุข
๕. การบริหารจัดการภาครัฐที่ดีและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๒.๖ กลยุทธ์

๑. พัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง โครงสร้างสาธารณูปโภค เชื่อมโยงเขตพื้นที่ เศรษฐกิจ และรองรับการขยายตัวของเมือง
๒. สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
๓. พัฒนาและสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายพลเมืองผู้นุรักษ์สิ่งแวดล้อม เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.) ในการพัฒนาอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔. ส่งเสริมและพัฒนาด้านอาชีพ ทักษะฝีมือแรงงาน เพิ่มผลิตภาพแรงงาน และการบริหารจัดการด้านแรงงานที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้
๕. พัฒนาคูณภาพชีวิตตลอดช่วงวัย ในด้านการศึกษา และ สาธารณสุขและการจัดการ โรคอุบัติใหม่อย่างทั่วถึง
๖. พัฒนาการผลิต การแปรรูป สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีคุณภาพ ปลอดภัยสูง และได้มาตรฐานสากล
๗. ยกระดับการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัย และพัฒนาสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะแห่ง EEC ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี

๒.๗ จุดยืนทางยุทธศาสตร์

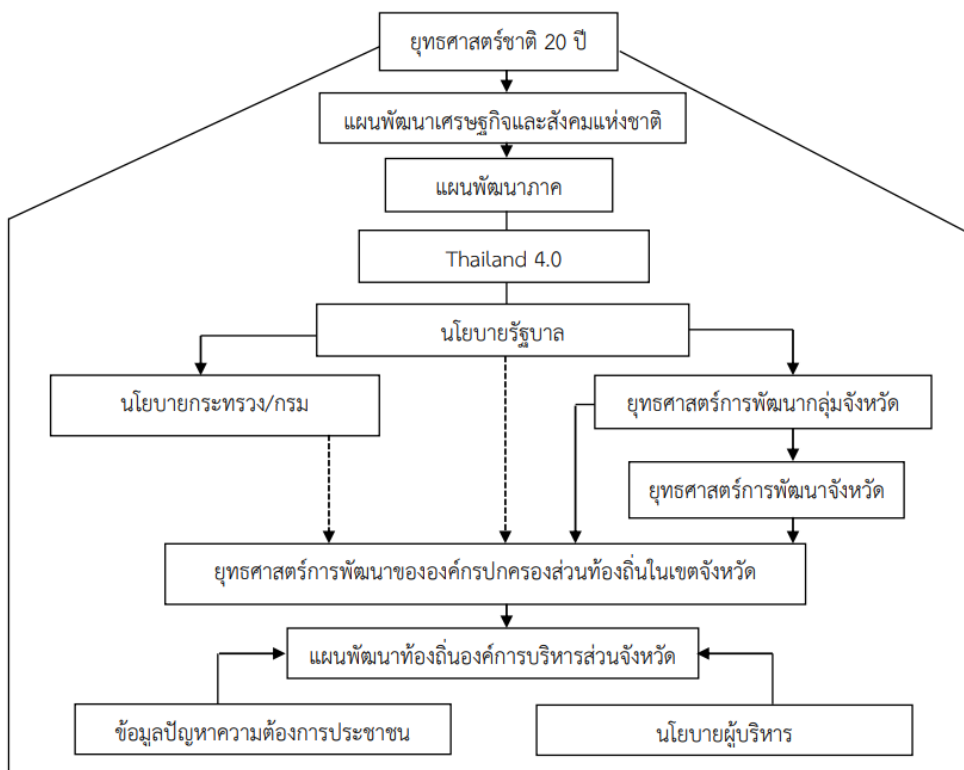
จุดยืนทางยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลโสธร

จากประเด็นความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ที่สำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ ยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์จังหวัด จะเห็นได้ว่ามีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจนในการนำมาเป็นแนวทางกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ชัดเจนจะเป็นการเตรียมการพัฒนา เป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันใหม่ในท้องถิ่นให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของชุมชนให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน สังคม เศรษฐกิจภายในชุมชนให้มีคุณภาพ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลโสธร จึงได้กำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning) คือ “เป็นตำบลน่าอยู่ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานครอบคลุมทุกพื้นที่ มีภูมิคุ้มกันทางสังคมเพื่อให้ชุมชนมีรากฐานที่เข้มแข็ง”

๒.๘ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม

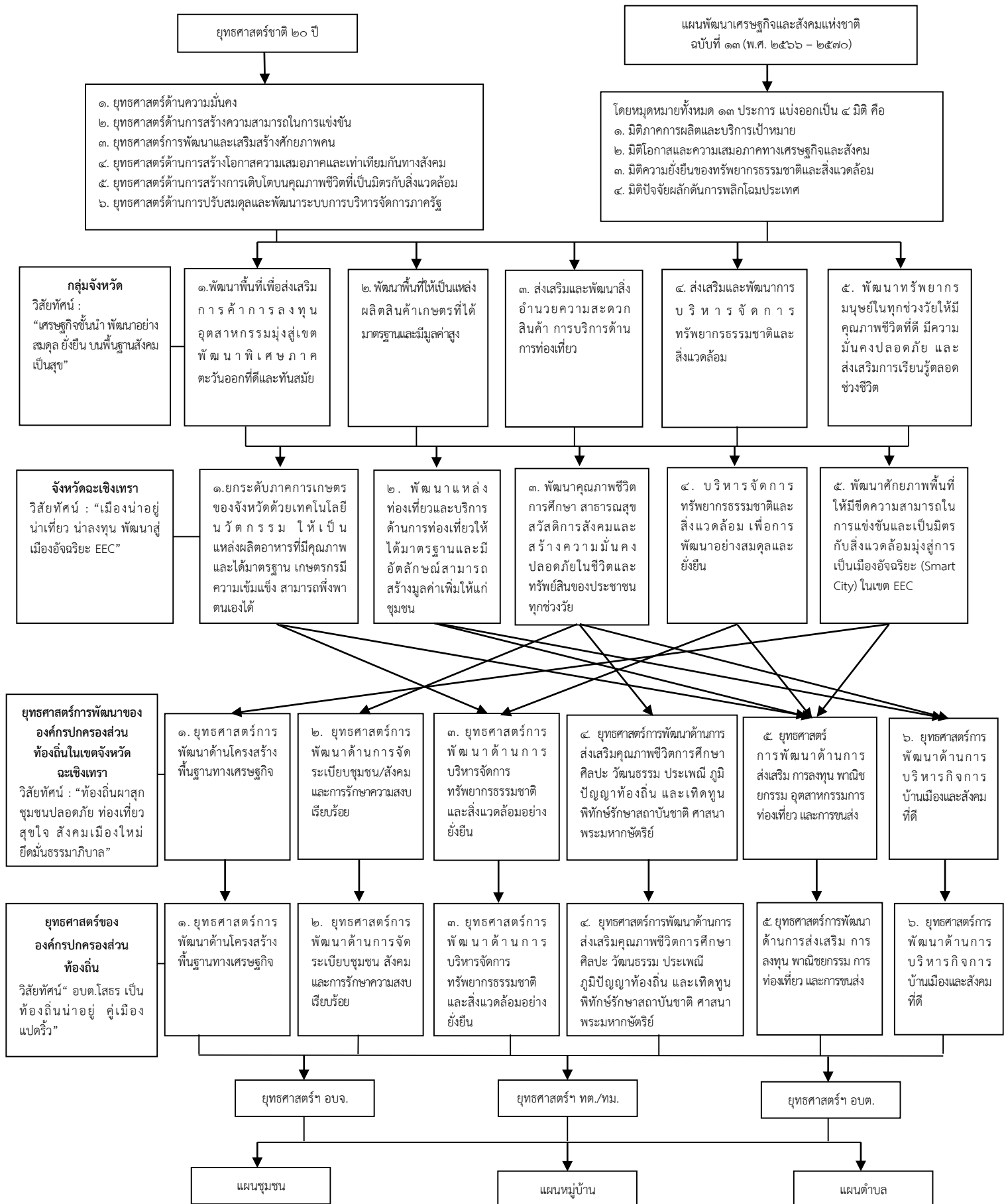
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๖ กำหนดไว้ว่าการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องสอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องดำเนินกิจกรรมด้านการประสานแผนพัฒนาและการจัดทำแผนพัฒนาให้มีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาทุกระดับและเน้นย้ำความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาต้องมาจากความต้องการของประชาชนแท้จริง หรือมาจากแผนพัฒนาระดับตำบล ชุมชน หมู่บ้านให้เชื่อมโยงไปยังแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาชาติ ดังนั้น จึงเกิดการบูรณาการโครงการหรือกิจกรรมภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเดียวกัน เพื่อให้เกิดการประสานนโยบาย แผนงาน/โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน สามารถบูรณาการแผนงานงบประมาณร่วมกัน ลดความซ้ำซ้อน แผนงานโครงการ สร้างพลังเสริมการทำงาน เพิ่มพลังคิดร่วมกันประสานประโยชน์ของท้องถิ่น นอกจากนี้ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลโสธร ต้องมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับล่างสู่ระดับบน เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศแบบองค์รวม รายละเอียดตามแผนภาพการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับประเทศและจังหวัด

การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับประเทศและกลุ่มจังหวัดและจังหวัด

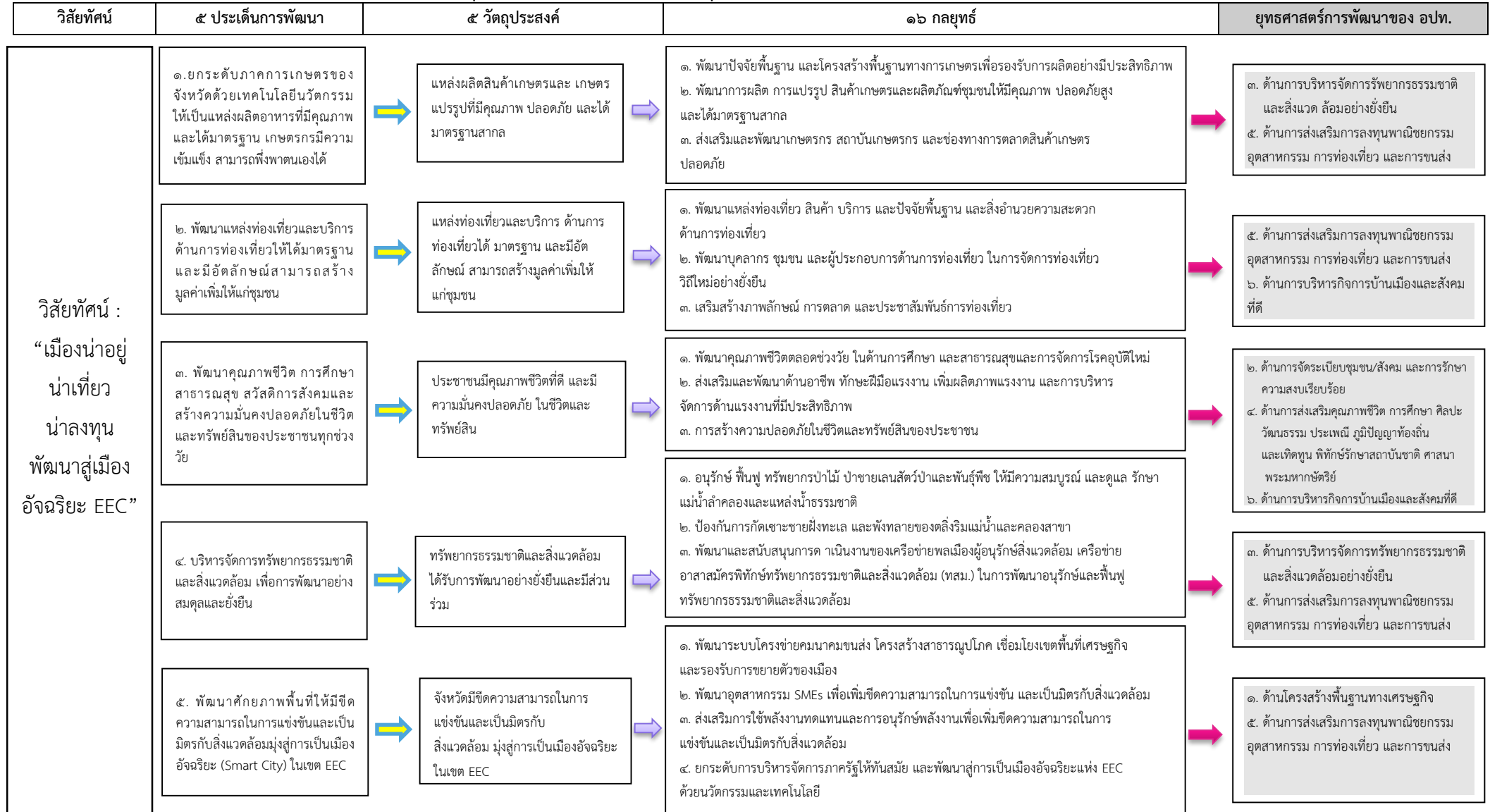

แผนภาพการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับประเทศ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด

ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโสธร

เชื่อมโยงยุทธศาสตร์จังหวัดฉะเชิงเทรา กับยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

๓.๑ การวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลโสธร ได้นำข้อมูลสภาพทั่วไปภายในเขตตำบล ข้อมูลวิเคราะห์สถานการณ์ และศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล มาทำการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์ คือ SWOT Analysis/Demand (Demand Analysis)/Global Demand และ Trend ปัจจุบันและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา อย่างน้อยต้องประกอบด้วย การวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

S (Strengths) หมายถึง จุดเด่นหรือจุดแข็ง ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายใน

W (Weaknesses) หมายถึง จุดด้อยหรือจุดอ่อน ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายใน

O (Opportunities) หมายถึง โอกาส ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก

T (Threats) หมายถึง อุปสรรค ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก

โดยสามารถวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมในส่วนของตำบลโสธร ได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength: S) เป็นการพิจารณาขององค์การบริหารส่วนตำบล จากปัจจัยภายในหน่วยงานที่เป็นส่วนดี ความเข้มแข็ง ความสามารถ ศักยภาพ ส่วนที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนา การวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในท้องถิ่น โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis การพิจารณาถึงปัจจัยภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strength = S) จุดอ่อน (Weakness = W) และปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาส (Opportunity = O) และอุปสรรค (Threat = T) เป็นเครื่องมือ โดยผ่านกระบวนการประชุมร่วมกันทุกภาคีทั้งภาครัฐและภาคประชาชน โดยสรุป ได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength = S)

๑. ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ใกล้ตัวเมือง และแหล่งชุมชน การคมนาคมสะดวก เป็นชุมทางคมนาคมขนส่งทางรถไฟและรถยนต์ อยู่ใกล้สนามบินสุวรรณภูมิและเขตอุตสาหกรรม
๒. ประชาชนมีประเพณี และวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน
๓. ทรัพยากรดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ
๔. เป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด สามารถแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด
๕. มีแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน มีการบูรณาการจัดทำแผน การทำงานร่วมกับหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี
๖. มีภูมิโนเวศน์ที่เหมาะสมที่จะเป็นเมืองน่าอยู่ น่าอาศัย
๗. บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในระดับดี ได้รับการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ การปฏิบัติงานในหน้าที่ตามหลักสูตรที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดอย่างต่อเนื่อง
๘. การจัดโครงสร้างภายในมีความเหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจ
๙. องค์กรมีงบประมาณในการบริหารงานเป็นของตนเอง ทำให้มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน
๑๐. ในการปฏิบัติงานยึดหลักการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
๑๑. การมอบอำนาจ หรือมอบหมายงานหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน

จุดอ่อน (W-Weakness)

๑. ขาดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และการประสานงาน ระหว่าง อปท.
๒. พื้นที่ในตำบลโสธรบางหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นที่ดินทางราชการ เช่น ที่ดินของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (ส.ป.ก. ๔-๐๑) ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารจัดการ มีการพัฒนาค่อนข้างช้า
๓. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยังไม่ตระหนักในสิทธิ ในการแสดงความคิดเห็น
๔. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติสับสนขาดความชัดเจน
๕. ปัญหาด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติไม่เพียงพอ
๖. ปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการทำลายสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มมากขึ้น
๗. คุณภาพสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง ได้แก่ มลพิษทางน้ำ ทางอากาศ ขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการขยายตัวของชุมชน
๘. การขยายตัวของชุมชนเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประชากรเพิ่มมากขึ้น รวมถึงจำนวนประชากรแฝงอีกจำนวนมาก ปัญหาต่างๆ ก็เพิ่มขึ้นตามมา

โอกาส (O-Opportunity)

๑. รัฐบาลมีนโยบาย และแผนงานในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงบนเส้นทาง Southern Economic Corridor และ East West Economic Corridor ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง
๒. มีข้อมูลข่าวสาร กระแสโลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้รับข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็ว
๓. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยที่หน่วยงานราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๔. มีนโยบายและวาระแห่งชาติที่ชัดเจนเป็นแนวทางปฏิบัติ
๕. นโยบายการกระจายอำนาจเป็นสาเหตุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปรับบทบาท ภารกิจ หน้าที่ และพัฒนาระบบบริหารงานของท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและมีระบบบริหารจัดการที่ดี

อุปสรรค (T-Threat)

๑. ในพื้นที่มีประชากรแฝงจำนวนมาก
๒. ปัญหามลภาวะส่งผลต่อสุขภาพของคนในชุมชน
๓. เกิดปัญหาภัยแล้งยาวนาน ทำให้ขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรกรรม ขาดแหล่งกักเก็บน้ำจืด
๔. ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของท้องถิ่นน้อย
๕. ปัญหาภัยแล้งและภัยธรรมชาติส่งผลให้การทำการเกษตรไม่ได้ผลเท่าที่ควร
๖. สภาวะทางเศรษฐกิจในระดับประเทศ และระดับภูมิภาคส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น
๗. มีการแข่งขันทางการตลาดสูง ราคาต้นทุนในการผลิตสินค้าทางการเกษตรสูงขึ้น
๘. มีปัญหาสุขภาพ ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม เพิ่มขึ้น
๙. ความทันสมัยและกระแสวัฒนธรรมต่างชาติ ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นลืมนึกถึงรากฐานทางวัฒนธรรมที่มีอยู่และหันไปนิยมวัฒนธรรมการบริโภคมากขึ้น
๑๐. ปัญหาด้านการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว
๑๑. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการขาดการจัดการอย่างเป็นระบบ/ปัญหาขยะที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร

การสรุปสถานการณ์พัฒนา (การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค)

องค์การบริหารส่วนตำบลโสธร ได้เข้าร่วมการประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อทำการสำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนในเขตตำบลโสธร โดยดำเนินการประมวลปัญหาพื้นที่จากแผนพัฒนาหมู่บ้าน ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ แผนชุมชนเชิงบูรณาการระดับจังหวัด และการสำรวจปัญหาความต้องการของประชาชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ ได้ภาพรวมสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ปัญหาด้านแหล่งน้ำ
๒. ความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน
๓. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
๔. ด้านสังคม
๕. ด้านเศรษฐกิจ
๖. ด้านสาธารณสุข

ขอบข่ายและปริมาณของปัญหา

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นตามประเด็นการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย ขอบข่ายและปริมาณของปัญหา พื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย และการคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต

๑. ด้านแหล่งน้ำ

๑.๑ ผักตบชวาและวัชพืชมีจำนวนมาก หนาแน่นในลำคลอง มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้กีดขวางทางน้ำ ทำให้ปริมาณการไหลของน้ำลดลง ความต้องการของประชาชน คือ ต้องการให้มีการกำจัดวัชพืชและพัฒนาแหล่งน้ำ คูคลอง ขุดลอกคลอง เพื่อกำจัดวัชพืช และเปิดทางน้ำให้สามารถกักเก็บน้ำในปริมาณที่มากขึ้น

๑.๒ ปัญหาขาดแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อทำการเกษตร คลองตื้นเขิน ความต้องการของประชาชน คือ ต้องการให้มีการขุดลอกคลอง เพื่อให้มีน้ำไหลหมุนเวียน

๒. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๒.๑ การบริการด้านการประปายังไม่ทั่วถึงบางพื้นที่ เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนสู่สังคมเมืองอย่างรวดเร็ว ความต้องการของประชาชน คือ ต้องการให้ขยายเขตประปาให้ทั่วถึง

๒.๒ การคมนาคม ปัญหาถนนชำรุด เป็นหลุมเป็นบ่อ จากการใช้งาน การขยายตัวของชุมชน จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นการสัญจรก็เพิ่มขึ้น ความต้องการของประชาชน คือ ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้สะดวก ปลอดภัย ครอบคลุมและเป็นระบบ

๒.๓ ไฟฟ้าแสงสว่าง ปัญหาไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะไม่ทั่วถึง เนื่องจากมีถนนเพิ่มขึ้น ความต้องการของประชาชน คือ ต้องการให้มีการขยายเขตไฟฟ้าและติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะให้ครอบคลุมทั่วถึงพื้นที่ภายในตำบลโสธร

๓. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๑ ปัญหาด้านวัชพืชและต้นไม้ริมถนนสาธารณะ กีดขวางการสัญจร บดบังทัศนวิสัยในการขับขี่ ความต้องการของประชาชน คือ ต้องการให้มีการกำจัดวัชพืชอย่างต่อเนื่อง

๓.๒ สิ่งเหลือใช้จากภาคเกษตรกรรมมีจำนวนมาก ทำให้เป็นปัญหาเน่าเสีย ความต้องการของประชาชน คือ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์การลดการใช้สารเคมีในการผลิตสินค้าทางการเกษตร

๓.๓ จำนวนขยะมีปริมาณมาก จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การพัฒนาสู่สังคมเมือง ความต้องการของประชาชน คือ ให้มีการจัดระบบคัดแยกและกำจัดขยะอย่างเป็นระบบ สามารถแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔. ด้านสังคม

ประชาชนต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความต้องการของประชาชน คือ ต้องการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ในระดับหมู่บ้าน ชุมชน ต้องการให้มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดภายในตำบล และให้มีการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะให้ทั่วถึง เพื่อเป็นการป้องกันให้ประชาชนมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

๕. ด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาประชาชนมีรายได้ไม่เพียงพอ ขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพ ความต้องการของประชาชน คือ ต้องการให้มีการสนับสนุนเงินทุน/อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ และส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเสริมและมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการจัดให้มีการอบรมส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน

๖. ด้านสาธารณสุข

ปัญหาไข้เลือดออก ความต้องการของประชาชน คือ ต้องการให้มีการฉีดพ่นหมอกควันเพื่อป้องกันและกำจัดยุงลาย และให้มีการฉีดอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนให้ความรู้ในการป้องกันและกำจัดยุงลาย

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชน		
ด้าน	สภาพปัญหา	ความต้องการ
๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน		
- ถนน	- พื้นผิวจราจรชำรุดเป็นหลุมเป็นบ่อ - ถนนบางเส้นเป็นหินคลุก	- ปรับปรุง ซ่อมแซมถนน ผิวจราจรให้มีมาตรฐานเพื่อการสัญจรไป - มาสะดวก คล่องตัว - ปรับปรุงผิวจราจรให้อยู่ในสภาพที่ดี ตลอดเส้นทาง - ก่อสร้างถนนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่
- ระบบประปา	- ระบบประปายังไม่ครอบคลุมบางพื้นที่	- ต้องการให้ขยายเขตประปาให้ทั่วถึง
- ระบบระบายน้ำ (/ท่อระบายน้ำ)	- ท่อระบายน้ำอุดตัน น้ำไหลไม่สะดวก ส่งกลิ่นเหม็น เนื่องจากน้ำเน่าขัง - เศษขยะ วัชพืช ขึ้นปกคลุมท่อระบายน้ำ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงและสัตว์พาหะต่างๆ	- ขุดลอกท่อระบายน้ำ - กำจัดวัชพืช
- ไฟฟ้า/แสงสว่าง	- ไฟฟ้า/แสงสว่างไม่ทั่วถึง ไม่สว่างเท่าที่ควร อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุระหว่างการสัญจรไปมา	- ขยายเขตไฟฟ้า เพื่อเพิ่มแสงสว่างให้ทั่วถึง - เปลี่ยนเป็นหลอดไฟแอลอีดี (LED) เพื่อเพิ่มความสว่าง
- แหล่งน้ำ	- ลำคลองตื้นเขิน มีวัชพืชอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้การไหลของน้ำไม่สะดวก - แหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอและปัญหาน้ำเสีย	- ขุดลอกคลองให้ลึกขึ้น - กำจัดวัชพืชในคลอง

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชน (ต่อ)

ด้าน	สภาพปัญหา	ความต้องการ
๒) ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	- จำนวนขยะมีปริมาณมาก	- รณรงค์และตรวจสอบให้ประชาชนรักษาความ สะอาดและช่วยกันบำรุงรักษาที่สาธารณะ - ให้มีการจัดระบบคัดแยกและกำจัดขยะอย่างเป็น ระบบ สามารถแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ได้ อย่างเป็นรูปธรรม
๓. ด้านสังคม	- การติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะยังไม่ทั่วถึง แสงสว่างยังไม่เพียงพอ - ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน	- ต้องการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ในระดับหมู่บ้าน ชุมชน - ต้องการให้มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดภายในตำบล - ติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะให้ทั่วถึง เพื่อเป็นการ ป้องกันให้ประชาชนมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น
๔. ด้านเศรษฐกิจ	- ปัญหาประชาชนมีรายได้ไม่เพียงพอขาด เงินทุนในการประกอบอาชีพ	- ต้องการให้มีการสนับสนุนเงินทุน/อุปกรณ์ในการ ประกอบอาชีพ - ส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเสริมและมีรายได้ เพิ่มขึ้น - จัดให้มีการอบรมส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน
๕. ด้านสาธารณสุข	- ปัญหาไข้เลือดออก	- ต้องการให้มีการฉีดพ่นหมอกควันเพื่อป้องกันและ กำจัดยุงลาย และให้มีการฉีดอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนให้ความรู้ในการป้องกันและกำจัดยุงลาย

ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นในแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลโสธร
พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๑. การจัดการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชน อย่างเสมอภาค เท่าเทียม
เป็นธรรม และทั่วถึง ให้ความสำคัญกับการจัดการบริการสาธารณะต่างๆ แก่ประชาชน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง
ทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน การรักษาความสงบเรียบร้อย
การส่งเสริมสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ลดการพึ่งพิงภาครัฐ การส่งเสริมศาสนา การอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม
และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. การบริหารจัดการองค์กรโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม ยึดมั่นการบริหารราชการ
การจัดการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วม เสริมสร้าง
ค่านิยมประชาธิปไตย ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง เป็นธรรม

๓. การส่งเสริมการท่องเที่ยวและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมอันเป็น
อัตลักษณ์ของท้องถิ่นให้คงคุณค่าความงดงาม สามารถนำมาเป็นต้นทุนในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน พร้อมทั้ง
ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยการส่งเสริมการประกอบอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชน เพื่อให้มีความมั่นคง
ทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

๓.๒ การประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลโสธรนั้น ได้ทำการประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ โดยสามารถสรุปการศึกษาดังกล่าวตามขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

การวิเคราะห์ PEST Factor หรือสภาวะแวดล้อมภายนอกของตำบล

PEST Analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย

P = Political หรือปัจจัยด้านการเมือง

E = Economic หรือปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

S = Socio-cultural หรือปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม

T = Technological หรือปัจจัยด้านเทคโนโลยี

๑. ปัจจัยด้านการเมือง

หนึ่งในประเด็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยในช่วงที่ผ่านมา คือ ประเด็นความไม่แน่นอนทางการเมือง ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อภาพรวมของเศรษฐกิจและสังคมไทยในช่วงที่ผ่านมา จากสถานการณ์รุนแรงต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้ง อาทิ สถานการณ์รุนแรงทางการเมืองในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๓ การปฏิวัติรัฐประหารในเดือน พฤษภาคม ๒๕๕๗ เป็นต้น

๒. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยสำคัญที่กระทบต่อภาพรวมของเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน มีดังต่อไปนี้

การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ ประเทศสมาชิกในภูมิภาคอาเซียนจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ซึ่งจะส่งผลให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ แรงงานฝีมือ เงินทุน อย่างเสรี อันจะทำให้การค้าและการลงทุนระหว่างกันมีความสะดวกมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนาขีดความสามารถทางด้านการแข่งขัน เพื่อดึงดูดเงินลงทุนจากต่างชาติเข้ามาในไทย อาทิ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพ และสร้างจุดเชื่อมโยงของระบบการขนส่งระหว่างประเทศ เป็นต้น

๓. ปัจจัยด้านสังคม

๓.๑ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

ประเทศไทยได้ถูกจัดให้เป็นประเทศที่อยู่ในสังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากมีประชากรที่มีอายุ ๖๐ ขึ้นไป เกินกว่าร้อยละ ๑๐ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กล่าวคือ ในขณะนั้น ประเทศไทยมีประชากรผู้สูงอายุร้อยละ ๑๐.๔ ของประชากรทั้งหมด ซึ่งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้พยากรณ์โครงสร้างประชากรไทย กำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุว่า ประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุถึง ๑ ใน ๔ ของประชากร และเป็นสังคมผู้สูงอายุสมบูรณ์แบบภายในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๑- ๒๕๗๑ โดยคาดว่าสัดส่วนประชากรที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป จะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๑.๑ ในปัจจุบัน เป็นร้อยละ ๒๓.๕ ของประชากรทั้งประเทศ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุในสังคมไทย อันมีสาเหตุหลักเนื่องมาจากการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการเพิ่มจำนวน สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ และส่งผลกระทบต่อสังคมและระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรของประเทศในอนาคต หากไม่มีนโยบายหรือแผนปฏิบัติการที่เหมาะสมรองรับ ประเด็นที่เด่นชัด คือ จำนวนประชากรวัยแรงงานที่ลดลงจะมีผลต่อผลผลิตรวมของประเทศ ในขณะที่การจัดสรรทรัพยากรเพื่อผู้สูงอายุของประเทศเพิ่มขึ้น ผลกระทบต่อการจัดการด้านสังคม คือ การพึ่งพิงสมาชิกในครอบครัวที่สูงขึ้น อันเนื่องมาจากภาวะถดถอยทางกายภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่องในระยะยาว การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จึงเป็นความท้าทายที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะต่อไป

๓.๒ ความเหลื่อมล้ำและการกระจายรายได้

ความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างคนกลุ่มต่างๆ ยังคงอยู่ในระดับสูง โดยปรากฏว่า สัดส่วนรายได้ของผู้ที่มีรายได้สูงสุด ร้อยละ ๒๐ แรก ของรายได้ทั้งประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ทรงตัวอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ ๕๔.๑๕ ขณะที่กลุ่มผู้มีรายได้ต่ำสุด ร้อยละ ๒๐ มีสัดส่วนของรายได้เพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ ๔.๐๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นร้อยละ ๔.๘๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผลจากความไม่สมดุลในระบบเศรษฐกิจ ๕ ด้าน คือ

๑. ความไม่สมดุลระหว่างโครงสร้างการผลิตกับโครงสร้างการมีงานทำ
๒. ความไม่สมดุลระหว่างการกระจายตัวของประชากรกับโครงสร้างการมีงานทำ
๓. ความไม่สมดุลระหว่างการกระจายตัวของประชากรกับการกระจายตัวของการผลิตระหว่างภูมิภาคต่าง ๆ
๔. ความไม่สมดุลของระบบการศึกษาที่เข้าเรียนต่อจากระดับประถมศึกษาที่มีอัตราต่ำมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท

๕. ความไม่สมดุลในการถือครองทรัพย์สินทางเศรษฐกิจ ที่มีการกระจุกตัวของทรัพย์สินอยู่ในกลุ่มบุคคลจำนวนน้อยราย

๓.๓ ค่านิยมการบริโภคที่เปลี่ยนแปลง

ในปัจจุบัน ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ เริ่มมีแนวโน้มที่จะเน้นการบริโภคสินค้าและบริการที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ไม่ว่าจะเป็นการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม หรือการใส่ใจในสุขภาพมากขึ้น เป็นต้น จึงเป็นประเด็นที่ภาคเอกชนไทยจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมการบริโภคดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้ผู้ผลิตสามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ง่ายขึ้น

๔. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี

ปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้มีบทบาทที่สำคัญต่อวิถีชีวิตและสังคมของมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศได้สร้างการเปลี่ยนแปลงและโอกาสให้แก่ทุกภาคส่วน เช่น การเปลี่ยนโครงสร้างความสัมพันธ์และการแข่งขันในอุตสาหกรรม การปรับโครงสร้างการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและบริการ เป็นต้น ซึ่งเป็นผลจากการที่เทคโนโลยีสารสนเทศก่อให้เกิดรูปแบบใหม่ในการติดต่อสื่อสาร และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อันทำให้มีการพัฒนา และกระจายตัวของภูมิปัญญา ซึ่งต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ และความเข้าใจในการใช้งานเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ ดังนั้น ภาคเอกชน รวมทั้งภาครัฐบาลของไทย จึงมีความจำเป็นต้องมีความตื่นตัวที่จะนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้งานมากขึ้น เพื่อที่จะทำให้ติดตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีได้ทัน และสามารถนำเทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน